

STAROSLAVENSKI INSTITUT

info@stin.hr, www.stin.hr

OIB: 15291942541

STRATEGIJA
za razdoblje 2010.-2015.

Zagreb 2010

Sadržaj

Uvod	3
Djelatnost i ustroj instituta	3
Misija Staroslavenskoga instituta	5
Vizija Staroslavenskoga instituta	6
Na razini instituta	6
Na nacionalnoj razini	6
Na međunarodnoj razini	7
Trajni ciljevi	8
Hrvatska glagoljska srednjovjekovna književnost u europskom kontekstu	8
Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije	9
Gramatika hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika	10
Glagoljska paleografija	11
Slovo : Časopis Staroslavenskoga instituta	12
Radovi Staroslavenskoga instituta	12
Skupljanje mikrofilmova, fotokopija, fotografija i digitalnih snimaka glagoljskih spomenika	12
Digitalizacija institutske građe	13
Nastavna djelatnost	14
Fonoteka glagoljaškoga pjevanja	14
Srednjoročni ciljevi po odjelima 2010.-2015.	14
Odjel za gramatiku	14
Odjel za književnost:	15
Odjel za rječnik:	15
Odjel za paleografiju:	16
Sažetak	16
Tabela dugoročnih trajnih ciljeva	17
Tabela srednjoročnih ciljeva	19
SWOT – analiza okruženja	22
Prednosti i snage	22
Ljudski potencijal	22
Ugled Staroslavenskoga instituta	22
Znanstveni autoritet	22
Zbirke i katalozi	23
Informacijska tehnologija: digitalne zbirke i računalni programi	23
Važna i reprezentativna izdanja	24
Podrška, pokroviteljstvo i popularizacija	25
Slabosti:	26
Teškoće pri nalaženju i primanju znanstvenika i stručnih suradnika	26
E-katalog knjižnice	26
Arhiv	26
Mogućnosti:	27
Zaključak	28

Ova je strategija napisana kao prilog dokumentu samoanalize tematskoga vrednovanja javnih instituta koje je pokrenula Agencija za znanost i visoko obrazovanje 2010. god.

Strategiju je napisala ravnateljica Staroslavenskoga instituta dr. sc. Marica Čunčić. Prihvaćena je na Znanstvenom vijeću Staroslavenskoga instituta 17. studenoga 2010.

Uvod

Staroslavenski institut jedinstvena je i poznata znanstvena ustanova za hrvatsku glagoljsku baštinu. Počeci Staroslavenskoga instituta sežu u 1902. godinu kad je osnovana Staroslavenska akademija u Krku iz koje je uredbom Vlade NRH, 10. ožujka 1952. nastao Staroslavenski institut. Vlada je dala Institutu prostorije u Demetrovoj 11 u Zagrebu gdje se Institut i danas nalazi.

Staroslavenski institut istražuje srednjovjekovno poglavlje hrvatske jezične i književne kulture od prvih stoljeća njihova razvoja sve do konca 16. st. Ova su istraživanja počela u 18. st. i dala su značajne prinose u 19. i u prvoj polovici 20. st. U drugoj polovici 20. st. doživljavaju svoj procvat zahvaljujući u velikoj mjeri djelatnosti Staroslavenskoga instituta. To je jedina znanstvena ustanova te vrste u svijetu.

Djelatnost i ustroj instituta

Hrvatska srednjovjekovna jezična i književna kultura napisana je na tri jezika i tri pisma. Osim hrvatskim i latinskim, Hrvati su se služili tisuću godina hrvatskim crkvenoslavenskim jezikom koji je, između ostaloga, kao narodni jezik u rimskoj latinskoj liturgiji bio jedinstven i preteča uvođenju narodnih jezika u katoličku crkvu poslije II. vatikanskog koncila. Osim latinicom i hrvatskom ćirilicom Hrvati su tisuću godina pisali i glagoljicom (9. - 19. st). U Staroslavenskom se institutu istražuje hrvatski crkvenoslavenski jezik i književnost, hrvatsko glagoljaštvo i glagolizam. Time Institut promiče temeljno znanje o dijelu tisućljetne hrvatske

ostavštine koji je bitan čimbenik razvoja hrvatske nacionalne svijesti, razumijevanja nacionalnog identiteta i raspoznatljivosti.

Institut obavlja temeljna znanstvena istraživanja suvremenim znanstvenim metodama i tehnologijama, prikuplja kopije hrvatskih glagoljskih natpisa, rukopisa i tiskanih knjiga, objavljuje *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*, izdaje vlastiti znanstveni časopis *Slovo* neprekinuto od 1952. godine, i *Radove Staroslavenskoga instituta* povremeno, objavljuje faksimile, reprinte i transliteracije s kritičkim aparatom hrvatskih glagoljskih kodeksa i inkunabula, popisuje, opisuje i, u novije vrijeme, digitalizira svoju građu uključujući i glagoljaško pjevanje, surađuje sa znanstvenim i obrazovnim ustanovama širom svijeta. Znanstvenici Instituta sudjeluju u sveučilišnoj nastavi.

Institutski službeni znanstveni program za razdoblje 2007.-2011. god. nosi naslov Jezična, književna i paleografska istraživanja hrvatske glagoljske baštine i ugovoren je na pet godina s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa. Sastoji se od četiri znanstvena projekta:

- Hrvatska i europska književnost srednjega vijeka,
- Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije,
- Gramatika hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika i
- Glagoljska paleografija.

Taj se rad odvija u četiri odjela: odjel za književnost, odjel za gramatiku, odjel za rječnik i odjel za paleografiju. U odjelu za paleografiju odvija se i digitalizacija institutske građe.

U Institutu postoje tri uredništva:

- Uredništvo *Slova : Časopisa Staroslavenskoga instituta* (svi znanstvenici instituta i dvoje znanstvenika iz inozemstva) i
- Uredništvo *Radova Staroslavenskoga instituta* (naši znanstvenici).
- Uredništvo *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije* (naši djelatnici i strana znanstvenica).

Upravno vijeće nadzire rad Instituta a Znanstveno se vijeće brine za znanstveni program, rad na projektima i napredovanje znanstvenika i znanstvenih novaka.

Misija Staroslavenskoga instituta

Staroslavenski institut osnovala je Vlada Republike Hrvatske „sa zadatkom da skuplja, obrađuje i proučava staroslavenske i stare hrvatske spomenike i drugo gradivo potrebno za izdavanje stručnih rječnika, monografija, zbornika i sličnih izdanja i da ih objelodanjuje te da uz stručnu biblioteku osnuje fototeku, u kojoj će prikupljati snimke svih važnijih glagoljskih spomenika, kao i ostalih spomenika koji se nalaze u bibliotekama i arhivima izvan Zagreba ili u inozemstvu“.

Ova se misija sustavno ostvaruje tako da je skupljena građa za korpus rječnika i gramatike hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika, da je počela obrada i objavljivanje rječnika i da su stvorene zbirke kopija izvora, objavljeni popisi i opisi vrela, faksimili i reprinti s kritičkim aparatima i mnoge studije.

Misija se u pola stoljeća proširila na nova područja koja su rezultat institutskih istraživanja. Otkrića mnogih novih hrvatskih glagoljskih spomenika jasno su pokazala veliko bogatstvo hrvatske glagoljske baštine pa se težište usmjerilo prema tome. Novije studije su dokazale da je hrvatska redakcija crkvenoslavenskoga jezika zapravo hrvatski crkvenoslavenski jezik. Nova vrela su identificirana, nove književne vrste otkrivene i identificirane, nove lingvističke i književne teorije primijenjene, uvedena je analitička glagoljska paleografija, pronađen je najstariji trokutasti tip glagoljskoga pisma, a ponovno otkriće izgubljenoga najljepše iluminiranoga glagoljskoga kodeksa i njegova faksimilnoga izdanja potaknulo je povijesno-umjetničko istraživanje iluminacija.

U novije vrijeme se glagoljski izvori popisuju i obrađuju informacijskom tehnologijom, istraživanja su se metodološki obogatila, interdisciplinarna su i sve više se radi timski. Omogućen je pristup našim izdanjima i znanstvenim i stručnim informacijama preko računalnih mreža. Sve je to u skladu misije Instituta da rezultate svoga rada približi svekolikoj znanstvenoj i široj društvenoj javnosti.

Vizija Staroslavenskoga instituta

Staroslavenski institut jedinstven je u svijetu po tematici svojega istraživanja iznimne i jedinstvene milenijske hrvatske glagoljske baštine. Temeljnim i temeljitim istraživanjem, stalno hvatajući korak s novim jezičnim, književnim, paleografskim i drugim teorijama, primjenjujući najsuvremenije metodologije i tehnologije, nastojat će ne samo da zadržati ugled u europskoj i svjetskoj akademskoj zajednici, nego ga i povećati.

Na razini instituta

- Nastojati dobiti perspektivne mlade djelatnike koji će proširiti teme istraživanja svojim ekspertizama (patrologija, tiskane knjige, liturgija, i slično).
- Više pozornosti posvetiti timskome radu,
- mobilnosti mladih znanstvenika,
- prenošenju znanja na mlađe
- digitalizaciji građe
- izgradnji odgovarajućih prostora za suvremenu knjižnicu adaptacijom potkrovlja

Na nacionalnoj razini

- Želja nam je da Hrvati što prije dobiju u ruke gramatiku i rječnik svojega trećega povijesnoga jezika
- da se poznavanjem hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika proširi poznavanje hrvatskih srednjovjekovnih književnih tekstova,
- da hrvatska srednjovjekovna književnost i druga otkrića i rezultati rada Instituta osim na sveučilišta, dođu i do srednjih i osnovnih škola
- da se jača nacionalna svijest i raspoznatljiv identitet hrvatskoga naroda koji je jedini pisao glagoljicom nakon 12. st. i jedini u zapadnoj Europi imao liturgijski narodni jezik prije uvođenja narodnoga jezika među sve katoličke narode u 20. st.

- Senzibilizirati biblioteke i širu javnost za prepoznavanje glagoljskih spomenika koji se nalaze neidentificirani među neobrađenom građom nekih ustanova.
- Dobiti što je moguće više digitalnih kopija svih hrvatskih glagoljskih spomenika koji se čuvaju u Hrvatskoj
- Ishoditi njihovo objavljivanje na mrežnoj stranici instituta
- Interdisciplinarnim istraživanjima povezati razne struke u proučavanju hrvatske glagoljske baštine
- Podržati i dalje sve društvene djelatnosti koje promiču poznavanje glagoljice među odraslima i mladima
- Sudjelovati još više u medijima i tribinama

Na međunarodnoj razini

- Nastaviti dosadašnju i ojačati buduću suradnju s institutima u Europi i u svijetu koji se bave srednjovjekovnom latinskom, grčkom, paleoslavističkom, ćirilometodskom, bizantološkom i sličnom tematikom.
- Povećati već veliku razmjenu časopisa *Slovo* s inozemstvom
- Dobiti digitalne kopije svih hrvatskih glagoljskih rukopisa koji se čuvaju u inozemstvu za našu digitalnu zbirku kopija.
- Ishoditi dopuštenje svjetskih biblioteka i muzeja koji čuvaju naše hrvatske glagoljske izvornike kod sebe da ih smijemo objaviti javno na našoj mrežnoj stranici.
- Senzibilizirati biblioteke za prepoznavanje hrvatskih glagoljskih rukopisa koji nisu još jasno kod njih identificirani zbog nepoznavanja pisma i jezika
- Raditi na pronalasku novih hrvatskih glagoljskih spomenika u stranim knjižnicama kapucinskih samostana

Trajni ciljevi

Među trajne ciljeve ubrajamo one djelatnosti koje su opći dio misije Instituta.

Hrvatska glagoljska srednjovjekovna književnost u europskom kontekstu

Književnopovijesno, tekstološko i književnoteorijsko istraživanje hrvatske književnosti srednjega vijeka u kontekstu njezinih europskih izvora obuhvaća nekoliko tematskih cjelina:

- I. Hrvatska i europska hagiografija: Latinska hagiografija. Glagoljska hagiografija. Latinična hagiografija. Književna povijest i tekstologija.
- II. Biblijski i apokrifni tekstovi. Književna povijest i tekstologija. Krićka izdanja.
- III. Književna teorija.
- IV. Analitićka biobibliografija biblijskih ćitanja. Homiletski tekstovi.

Hrvatska književnost srednjega vijeka do sada je nedostatno istražena. Ipak, nešto je znatnije istražena u svom glagoljaškom dijelu i u kontekstu drugih slavenskih književnosti. Dugoroćni cilj i znaćenje naših proućavanja leži u svestranom istraživanju svih, ili što većeg broja, glagoljskih i latinićnih tekstova hrvatske vernakularne književnosti, ali i u proućavanju djela latinske književnosti, kao ravnopravne sastavnice hrvatske književne kulture srednjega vijeka. Cijelo hrvatsko književno srednjovjekovlje želimo što potpunije istražiti osobito u odnosu na vrela i pripadnost zapadnoeuropskoj književnoj kulturi, kako bi mu se našlo i odredilo mjesto između dviju europskih literarnih civilizacija.

Za svaku pojedinu temu najprije se pronalaze i identificiraju pojedini tekstovi i djela, skupine ili ćitave zbirke tekstova, te se bibliografski klasificiraju i opisuju rukopisi u kojima se nalaze. Metodološki, tako prikupljeni tekstovi i oblikovani književni korpusi, ili cijele književne vrste, proućavaju se s književnopovijesnoga i tekstološkoga stanovišta, te s najnovijih motrišta književne teorije. Osim toga, nastojimo prirediti što više hrvatskoglagojskih tekstova za objavljivanje u latinićnoj transliteraciji (ili u transkripciji). Popisivanje biblijskih, homiletskih i legendarnih tekstova, obraćuje se bibliografskom metodom.

Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije

Izrada povijesnoga *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije* u Staroslavenskome institutu započela je 1959. sastavljanjem referentnoga i usporednoga korpusa koji vjerodostojno predstavlja ukupni hrvatski crkvenoslavenskih leksik i sadrži pronađene grčke i latinske usporedne tekstove. Korpus obuhvaća tekstove iz 62 izvora nastalih u razdoblju od XI/XII. do XVI. st. U glavi se rječničkoga članka bilježi normaliziran hrvatski crkvenoslavenski oblik na glagoljici i staroj ćirilici. Rječnički je članak pisan latinicom, a sadrži hrvatski i engleski prijevod, grčke i latinske usporednice leme, te enciklopedijsku identifikaciju (na latinskome jeziku) ako je riječ o antroponimu, toponimu, stručnom izrazu (posebno iz liturgije). Uz svako se prepoznato značenje donose hrvatski crkvenoslavenski primjeri (zajedno s varijantama, te grčkim i latinskim usporednim navodima) kojima se nastoji predstaviti što veći raspon različitih oblika leme u navodima iz reprezentativno odabranih vrsta tekstova. Ako za riječ u izvorima ima do deset potvrda, navedeni su svi primjeri (kratica Exh.). Posebno se bilježe frazemi s grčkim i latinskim paralelama i hrvatskim crkvenoslavenskim primjerima u latiničkoj transliteraciji. Riječi pod titlom, skraćene suspenzijom ili ispuštanjem prvoga sloga kojim završava prethodna riječ, razriješene su tako da je ispušteno dopunjeno u okruglim zagradama. Na kraju obrađene natuknice navedeni su najvažniji sinonimi. Iza sinonima bilježi se zastupljenost odgovarajuće leme u sljedećim rječnicima: *Slovník jazyka staroslověnského*, Prag, Fr. Miklosich, *Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum*, Beč i *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, JAZU Zagreb. U okviru projekta se obavlja i niz istraživanja na osnovi korpusa Rječnika.

Od 1991. godine Institut izdaje *Rječnik crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*. Godišnje se za objavljivanje pripremi jedan sveščić (64 stranice). Objavljeno je ukupno šesnaest sveščića (sedamnaesti je u pripremi). Obrađene su leme A-DUČITI, po azbučnom redosljedju. Izdavanje Rječnika nadilazi srednjoročno i dugoročno planiranje jer bi ovim tempom mogao biti završen tek oko 2070. godine. Stoga nam je želja da tehnologiju rada ubrzamo tako što bismo korpus *Rječnika* unijeli u računalni program tako da ga učinimo računalno

čitljivim. To bismo mogli napraviti u ovom petogodišnjem razdoblju (2010.-2015.) ako dobijemo za tu svrhu novo radno mjesto, a poslije toga bi obrada bila brža jer bi se primjeri jedne riječi posložili u svim svojim gramatičkim oblicima iz svih izvora pa bi obrađivačima bilo lakše prevesti i sortirati pojedina značenja.

Nastavit će se obrada pojedinih tekstova, značenja i pojedinih vrsta riječi na dijelovima korpusa.

Nastavit će se terenska istraživanja glagoljice u knjižnicama kapucinskih samostana u Hrvatskoj i Europi koja su već rezultirala nizom novih otkrića pergamentnih fragmenata hrvatskoglagoljskih, latinskih, grčkih i hebrejsko-aramejskih srednjovjekovnih kodeksa 13.-15. st. Uz pribavljanje financijskih sredstava preko natječaja Ministarstva kulture Republike Hrvatske za restauraciju novootkrivenih fragmenata u Institutu će se provoditi i kompleksna filološka istraživanja novopronađenih spomenika čija neprocjenjiva vrijednost povećava nacionalnu baštinu Hrvatske.

Gramatika hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika

Dosadašnja su istraživanja hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika pokazala da je on zaseban sustav čija norma nije podudarna ni s normom starocrkvenoslavenskoga jezika ni s normom starohrvatskoga jezika (čakavskoga narječja), nego da ima svoje razvojne osobitosti i zakonitosti. Gramatika hrvatskoga crkvenoslavenskog jezika bit će prvi sustavan opis toga jezika, a ujedno i jedan od prvih gramatičkih opisa neke redakcije crkvenoslavenskoga jezika. Rezultati istraživanja važni su za izradu rječnika hrvatske redakcije crkvenoslavenskoga jezika kao i za izradu povijesne gramatike i rječnika hrvatskoga jezika. Gramatika će, kada se objavi, biti koristan priručnik u visokoškolskoj i srednjoškolskoj nastavi hrvatskoga jezika i književnosti, a zasigurno će i znatno proširiti poznavanje jezika hrvatskoglagoljskih knjiga, a time i sveukupno poznavanje hrvatskoga glagolizma, važne sastavnice hrvatske nacionalne kulture.

Poslije toga je potrebno opisati jezik svakoga hrvatskoga crkvenoslavenskoga izvora i staviti ga u odnos prema napisanoj gramatici, a to je dugoročan i trajan zadatak odjela za gramatiku.

Glagoljska paleografija

Hrvati su se služili glagoljicom tisuću godina (9. - 19. st.) i ostavili značajan fond glagoljskih rukopisa i natpisa koji predstavljaju hrvatsko kulturno, književno i jezično blago. Glagoljska paleografija važna je za identificiranje tih glagoljskih spomenika. Nastavit će se istraživanje nastanka i razvoja glagoljice, datiranje i ubiciranje glagoljskih spomenika, pridruživanje fragmenata istoga spomenika, određivanje ruku pisara, transliteracija ili transkripcija glagoljskih tekstova. Razvijat će se egzaktna metodologija analitičke paleografije pomoću koje je otkriven novi tip glagoljskoga pisma. Taj je tip nazvan trokutastim i stariji je od, do sada najstarijega poznatoga, okrugloga tipa. Na temelju toga će se dalje kronološki određivati starost oblika glagoljskih slova.

Egzaktno je najsuvremenijom tehnologijom obrađen grafički sustav Kijevskih listića, najstarijeg poznatog glagoljskog rukopisa iz 10. st., i otkriveno je da su visine slova, smatrane u literaturi neuređenima, oblikovane prema geometrijskom normativu iz kojega proizlazi i trokutasta glagoljica. Objavit će se o tome knjiga.

U glagoljsku analitičku paleografiju uvedena je paleografska iskaznica. Ona se sastoji od svih oblika svih slova u tekstu jednoga pisara. Trenutno se priprema digitalni pregled paleografskih iskaznica svih poznatih hrvatskih glagoljskih spomenika do 13. st. (oko 4000 slika), a dalje planiramo takve iskaznice za zlatno doba glagoljice u 14. i 15. st. kao i kurzivne glagoljice od 16. st. nadalje.

Na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu istražuje se brzina učenja i čitanja pet tipova glagoljice. Rezultati će se objaviti i vjerojatno će se istraživanje nastaviti dalje na temelju toga. Na Fakultetu strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu istražuje se mogućnost strojnoga čitanja (OCR) glagoljskih kodeksa i očekujemo rezultate koji bi omogućili strojnu transliteraciju na latinicu.

Interdisciplinarnim pristupom i najsuvremenijom tehnologijom istražuju se minijature najljepše i najviše iluminiranoga hrvatskoga glagoljskoga Hrvojeva misala iz 1404. god., njihovi likovni korelati u hrvatskim srednjovjekovnim kodeksima i srodni prikazi u dalmatinskoj gotičkoj umjetnosti prve polovice 15. stoljeća. Želja nam je objaviti slikovni katalog paralelnih reprodukcija u boji

obrađenih i uspoređenih minijatura i njihovih slikarskih ekvivalenata ili podudarnih prikaza kao prilog poznavanju hrvatske srednjovjekovne knjižne minijaturistike koja je još uvijek najvećim dijelom neobrađena.

Slovo : Časopis Staroslavenskoga instituta

Institut je izdavač i nakladnik međunarodnoga godišnjega časopisa *Slovo* 1 (1952) - 59 (2009) u kategoriji a1 u kojem objavljuje na svim slavenskim i poznatim svjetskim jezicima znanstvene i stručne članke o hrvatskoj glagoljskoj baštini, posebno iz područja paleoslavistike, hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika, hrvatske srednjovjekovne književnosti, te ocjene, prikaze i osvrte na knjige i časopise, nekrologe i vijesti. Broj 60 (2010) imat će preko 700 stranica i bit će posvećen 70. obljetnici života akademkinje Ivanke Petrović. Broj 61 je već u pripremi. Dugoročno kanimo svake godine izdati po jedan broj. *Slovo* se nalazi na portalu HRČAK <http://hrcak.srce.hr/slovo> i na EBSCO listi za besplatno pretraživanje i trajno ćemo svaki broj tako objavljivati.

Radovi Staroslavenskoga instituta

U *Radovima* 1 (1952) - 9 (1988) objavljujemo veće studije iz područja paleoslavistike, posebno hrvatske glagoljske baštine. Izlaze povremeno. Namjera nam je pomladiti uredništvo i povećati učestalost objavljivanja *Radova* barem na jedan broj u tri godine. U pripremi je br. 10. *Radovi* se nalaze na portalu hrvatskih časopisa HRČAK <http://hrcak.srce.hr/radovi-staroslavenskog-instituta> za besplatno pretraživanje i trajno ćemo svaki broj tako objavljivati, čim izađe br. 10, poslat ćemo ga i u EBSCO jer smo s njima potpisali ugovor za *Radove*.

Skupljanje mikrofilmova, fotokopija, fotografija i digitalnih snimaka glagoljskih spomenika

Izvorni se glagoljski spomenici nalaze u arhivima, knjižnicama i muzejima u Hrvatskoj i širom svijeta pa je skupljanje kopija te građe neophodno za naše istraživanje. Trajno povećavamo zbirke fotografija, fotokopija, mikrofilmova i CD-a. U novije su se vrijeme svi katalozi digitalizirali i mnogi se spomenici mogu

pretraživati i istraživati na intranetu. Nastojat ćemo dobiti za svaku digitalnu kopiju dopuštenje za objavu na našoj mrežnoj stranici.

Digitalizacija institutske građe

Svi naši računalni programi izvorne su autorske aplikacije i moduli stvoreni u Odjelu glagoljske paleografije za potrebe Instituta po najvišim standardima koji uzimaju u obzir budući razvoj informatičke tehnologije.

- 2006. god. stvorena je mrežna stranica www.stin.hr - planiramo nove multimedijске sadržaje
- digitalna zbirka od 267 izvora s objavljenih 22.212 stranica <http://izvori.stin.hr> na intranetu povećavat će se novopronađenim spomenicima kao i paleografskim iskaznicama: za spomenike do 13. st., za spomenike 14.-15. st, i za spomenike 16.-19. st.
- digitalna zbirka biblijskih čitanja s 26.768 kartica na <http://bib.stin.hr> radi rekonstrukciju hrvatske crkvenoslavenske Biblije koja se nije sačuvala u cijelosti planira povezati reference biblijskih mjesta s hrvatskim crkvenoslavenskim biblijskim tekstovima. Za to nam je potrebna osoba koja bi tekstove unosila.
- stotinjak minijatura Hrvojeva misala i dio minijatura Hvalova zbornika upisano je i opisano na <http://minijature.stin.hr>. Planiramo nastaviti obogaćivati bazu podataka novim minijaturama i inicijalima koji će biti povezani s tekstovima kojima pripadaju iz drugih računalnih programa.
- digitalna zbirka od 420.000 kartica mjesnoga kataloga Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije i svih tiskanih sveščića Rječnika (1-16) na <http://rjecnik.stin.hr> poslužit će dobro za budući unos mjesnoga kataloga u računalni program ako dobijemo radno mjesto za taj posao.
- digitalna zbirka transliteracija glagoljskih rukopisa sa skoro stotinu elemenata opisa gramatičkoga sadržaja svake riječi i s latinskim i grčkim paralelama tek je u začetku i nalazi se na <http://transliteracije.stin.hr>. To je program u koji bi se prepisivao korpus Rječnika. Za to nam je potrebna

najmanje jedno novo radno mjesto jer Odjel za Rječnik paralelno s promjenom tehnologije mora godišnje izdati jedan sveščić.

Nastavna djelatnost

Djelatnici Staroslavenskoga instituta već desetljećima predaju različite jezične, književne i paleografske kolegije na preddiplomskim, diplomskim i doktorskim studijima gotovo na svim hrvatskim sveučilištima i na sveučilištu u Bihaću, BiH. Planiramo nastaviti sudjelovanje u nastavi. Na taj način ćemo naše rezultate istraživanja učiniti dostupnima široj akademskoj zajednici.

Fonoteka glagoljaškoga pjevanja

Staroslavenski institut je 1954.-1975. organizirao snimanje glagoljaškoga pjevanja na hrvatskim obalnim područjima gdje se ono sačuvalo. Rezultat su snimke na 152 magnetofonske vrpce koje etnomuzikolozima služe desetljećima za istraživanje. Institut je u suradnji s Ministarstvom kulture RH od 2003. do danas stručno digitalizirao 152 magnetofonske vrpce. Digitalizirana se građa nalazi na nosačima zvuka i šalje se zainteresiranim korisnicima za obnavljanje tradicionalnoga pjevanja što je od velikoga značaja jer je glagoljaško pjevanje uvršteno u nematerijalnu kulturnu baštinu RH. Ministarstvo kulture namjerava ga objaviti na svojoj mrežnoj stranici.

Srednjoročni ciljevi po odjelima 2010.-2015.

Prema odluci MZOŠ-a 2010. g. za četiri projekta Znanstvenoga programa jezična, književna i paleografska istraživanja hrvatske glagoljske baštine odobreno je 125.000 kn godišnje. Ako se takvo financiranje nastavi, planiramo sljedeće:

Odjel za gramatiku

- Završetak Gramatike hrvatskoga crkvenoslavenskog jezika
- početak istraživanje jezika pojedinih pisarskih škola,
- transliteracija i priprema za tisak 2. beramskoga brevijara iz 15. st.

- monografski opis i izdanje Akademijina brevijara iz 1381. godine.

Odjel za književnost:

- Obradit će se hrvatska latinska i vernakularna, glagoljska i latinična, hagiografija od 14. do sredine 16. stoljeća i objaviti monografija.
- Nastavit će se književno-povijesno i tekstološko istraživanje i kritičko izdavanje hrvatskoglagoljskih biblijskih knjiga prevedenih s latinskoga jezika
- kritičko izdavanje hrvatskoglagoljskih apokrifa i hagiografskih legendi.
- Nastavak književnoteorijskoga istraživanja retoričkofiguralnih i generičkih odrednica, hrvatskih srednjovjekovnih tekstova pripovjedne i poučne proze radi smještanja hrvatskoglagoljske proze u širi europski kontekst.
- Tekstološko, komparatističko i književno-stilističko istraživanje hrvatskih propovijedi iz glagoljskih neliturgijskih rukopisnih zbornika
- nastavak i izrada doktorske disertacije o hrvatskoglagoljskim prijevodima latinskoga djela *Sermones discipuli*.

Odjel za rječnik:

- Nastavit će se s pripremom i objavljivanjem *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije* sveščići br. 17-21.
- dovršit će se istraživanje značenja hrvatskoga crkvenoslavenskoga leksika kojim se izriče osjećajnost
- obraditi morfološka negacija
- nastaviti sintaktička istraživanja hrvatskoga glagoljskoga Psaltira.
- Istražit će se glagoljica u kapucinskim samostanima u Splitu, Osijeku i Dubrovniku,
- nastaviti filološka istraživanja novopronađenih glagoljskih fragmenata i pripremiti knjige o njima,
- suorganizirati izložbe svih restauriranih fragmenata i knjiga iz svih kapucinskih samostana u Hrvatskoj, te pripremiti katalog izložbi.

Odjel za paleografiju:

- objavljivanje knjige o grafičkom sustavu Kijevskih listića i
- objavljivanje Glagoljske paleografije do 13. st. sa slikama svih izvora i reprezentativnih slovnih oblika pojedinih spomenika (oko 4000 slika slova)
- priprema Glagoljske paleografije spomenika iz 15. i 16. st.
- Napraviti će se portal glagoljske paleografije u okviru mrežne stranice Instituta.
- Razriješit će se provenijencija minijatura Hrvojeva misala.
- Svih pet institutskih izvornih računalnih programa će se usavršavati i u njih unositi institutska građa ako za tu svrhu dobijemo nove djelatnike

Sažetak

S obzirom na sve veću količinu leksikografski obrađenoga dijela korpusa *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*, otvara se veći prostor za istraživanja značenja u hrvatskome crkvenoslavenskome, nekih prijevodnih tehnika hrvatskih glagoljaša, te odnosa utjecaja hrvatskoga govora i starocrkvenoslavenskoga na hrvatski crkvenoslavenski. Planira se istraživanja glagoljice u kapucinskim samostanima proširiti na samostane u Europi, napose u Sloveniji, Italiji i Češkoj. Hrvatsko književno srednjovjekovlje želimo što potpunije istražiti osobito u odnosu na vrela i pripadnost zapadnoeuropskoj književnoj kulturi, kako bi mu se našlo i odredilo mjesto između dviju europskih literarnih civilizacija. Objavljivat ćemo glagoljsku paleografiju pojedinih razdoblja i pojedinih spomenika, nastaviti egzaktnu analitičku glagoljsku paleografiju koja se služi najnovijom metodologijom i tehnologijom istraživanja, učiniti glagoljsku paleografiju dostupnom široj znanstvenoj javnosti preko portala na našoj mrežnoj stranici. Nastaviti digitalizaciju institutske građe u dva smjera: stvaranjem potrebnih računalnih aplikacija i modula i unošenjem građe u već stvorene računalne programe. Istraživat će se fonologija, morfologija i leksik hrvatskih glagoljskih tekstova i natpisa pisanih hrvatskom ćirilicom (bosančicom), a veća pozornost posvetit će se dosad manje istraživanim područjima: tvorbi riječi i sintaksi.

Tabela dugoročnih trajnih ciljeva

Broj	Dugoročni trajni ciljevi	Nositelj izvedbe	Vremenski okvir
1.	Istraživanje hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika	Odjel za gramatiku i Odjel za rječnik	Trajno
2.	Istraživanje hrvatske glagoljske srednjovjekovne književnosti	Odjel za književnost	Trajno
3.	Kritička obrada i izdavanje tekstova hrvatske glagoljske Biblije i srednjovjekovnih književnih tekstova, apokrifa i legendi	Odjel za književnost	Trajno
4.	Obrada <i>Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije</i>	Odjel za <i>Rječnik</i>	Trajno (do završetka)
5.	Objavljivanje <i>Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije</i>	Uredništvo <i>Rječnika</i>	Trajno (do završetka)
6.	Interdisciplinarno istraživanje glagoljske paleografije	Odjel za paleografiju	Trajno
7.	Proučavanje hrvatske glagoljske iluminacije svih hrvatskih glagoljskih misala i ostalih liturgijskih i neliturgijskih hrvatskih glagoljskih rukopisa.	Odjel za paleografiju	Trajno
8.	Stvaranje potrebnih računalnih aplikacija i računalno čitljivih korpusa sve institutske građe	Odjel za paleografiju	Trajno
9.	Izdavanje <i>Slova : Časopisa staroslavenskog instituta</i>	Uredništvo <i>Slova</i>	Trajno

10.	Prikupljanje fotokopija, mikrofilmova i fotografija hrvatskih glagoljskih spomenika: natpisa, rukopisa i tiskanih knjiga	Odjel za paleografiju	Trajno
11.	Prikupljanje novih glagoljskih vrela	Svi odjeli	Trajno
12.	Prikupljanje digitalnih kopija svih hrvatskih glagoljskih vrela	Odjel za paleografiju	Trajno
13.	Izdavanje faksimila i reprinta hrvatskih glagoljskih spomenika	Svi odjeli	Trajno
14.	Sudjelovanje u sveučilišnoj nastavi	Svi odjeli	Trajno
15.	Izdavanje <i>Radova Staroslavenskoga instituta</i>	Uredništvo <i>Radova</i>	Trajno
16.	Briga oko fonoteke glagoljaškoga pjevanja	Voditelj znanstvenoga programa	Trajno
17.	Praćenje rada mladih djelatnika	Svi odjeli	Trajno

Tabela srednjoročnih ciljeva

Broj	Srednjoročni ciljevi	Nositelj izvedbe	Vremenski okvir
18.1	Objavit će se 5 sveščića <i>Rječnika</i>	Odjel za rječnik	2010.-2015.
19.	Istraživanje značenja hrvatskoga crkvenoslavenskoga leksika kojim se izriče osjećajnost	Odjel za rječnik	2010.-2015.
20.	Istraživanja značenja u hrvatskome crkvenoslavenskome, nekih prijevodnih tehnika hrvatskih glagoljaša, te odnosa utjecaja hrvatskoga govora i starocrkvenoslavenskoga na hrvatski crkvenoslavenski	Odjel za rječnik	2010.-2015.
21.	Obrada morfološke negacije	Odjel za rječnik	2010.-2015.
22.	Sintaktička istraživanja hrvatskoglagoljskog Psaltira	Odjel za rječnik	2010.-2015.
23.	Istražit će se glagoljica u kapucinskim samostanima u Splitu, Osijeku i Dubrovniku	Odjel za rječnik	2010.-2012.
24.	Istraživanja glagoljice u kapucinskim samostanima u Europi	Odjel za rječnik	2013.-2015.
25.	Filološka istraživanja novopronađenih glagoljskih fragmenata u kapucinskim samostanima	Odjel za rječnik	2010.-2015.
26.	Suorganizirati izložbe svih	Odjel za	2010.-2015.

	restauriranih fragmenata i knjiga iz svih kapucinskih samostana u Hrvatskoj, te pripremiti Katalog izložbi.	rječnik	
27.	Objaviti Gramatiku hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika	Odjel za gramatiku	2010.-2012.
28.	Transliteracija i priprema za tisak hrvatskog glagoljskoga Drugoga beramskoga brevijara iz 15. st.	Odjel za gramatiku	2010.-2015.
29.	Monografski opis i izdanje hrvatskoga glagoljskoga Akademijina brevijara iz 1381. god.	Odjel za gramatiku	2010.-2015.
30.	Objaviti jezik pojedinih glagoljskih rukopisa	Odjel za gramatiku	2010.-2015.
31.	Književno-povijesno i tekstološko istraživanje i kritičko izdanje hrvatskih glagoljskih biblijskih knjiga prevedenih s latinskoga jezika	Odjel za književnost	2010.-2015.
32.	Kritičko izdavanje hrvatskih glagoljskih apokrifa i hagiografskih legendi	Odjel za književnost	2010.-2015.
33.	Književnoteorijsko istraživanje retoričkofiguralnih i generičkih odrednica, hrvatskih srednjovjekovnih tekstova pripovjedne i poučne proze radi smještanja hrvatske glagoljske proze u širi europski kontekst	Odjel za književnost	2010.-2015.
34.	Tekstološko, komparatističko i književno-stilističko istraživanje hrvatskih propovijedi iz glagoljskih neliturgijskih rukopisnih zbornika	Odjel za književnost	2010.-2015.
35.	Izrada doktorske disertacije o hrvatskoglagoljskim prijevodima	Odjel za književnost	2010.-2015.

	latinskoga djela <i>Sermones discipuli</i> .		
36.	Objavljivanje knjige o grafičkom sustavu Kijevskih listića	Odjel za paleografiju	2010.-2011.
37.	Objaviti prvi dio Glagoljske paleografije do 13. st.	Odjel za paleografiju	2010.-2012.
38.	Pripremiti drugi dio Glagoljske paleografije zlatnoga doba glagoljice 14. i 15. st.	Odjel za paleografiju	2010.-2015.
39.	Pripremiti treći dio Glagoljske paleografije od 16. do 19. st. kad se pisalo knjiškom i kancelarijskom kurzivnom glagoljicom	Odjel za paleografiju	2015.-2018.
40.	Objaviti portal glagoljske paleografije na mrežnoj stranici Instituta	Odjel za paleografiju	2010.-2011.
41.	Napisati doktorat iz računalnoga programa koji će se primijeniti na građi Instituta	Odjel za paleografiju	2010.-2015.
42.	Definirati mogućnosti OCR-a glagoljskih spomenika	Odjel za paleografiju	2010.-2012.
43.	Završiti ispitivanja brzine učenja i čitljivosti pet tipova glagoljice u laboratoriju i objaviti rezultate	Odjel za paleografiju	2010.-2012.
44.	Razriješit će se provenijencija minijatura Hrvojeva misala.	Odjel za paleografiju	2010.-2012.

SWOT – analiza okruŕja

Prednosti i snage

Ljudski potencijal

Naše su prednosti odabrani i na našoj građi školovani znanstvenici koji su se specijalizirali za ono što Institutu treba.

Ugled Staroslavenskoga instituta

U 108 godina postojanja Institut je stekao ugled u svjetskoj akademskoj zajednici kao jedinstvena ustanova u svijetu koja se bavi milenijskom hrvatskom glagoljskom baštinom i u koju su uvijek dobro došli svi znanstvenici i prijatelji iz zemlje i svijeta. Ugled je stekao i *Rječnik crkvenoslavenskog jezika hrvatske redakcije* iako još nije završen. Naše *Slovo : Časopisa Staroslavenskog instituta* koje izlazi kontinuirano od 1952. god. također podiŕe ugled Instituta kod nas i u svijetu jer ga razmjenjujemo sa 400 ustanova i pojedinaca, 80 % ih je u inozemstvu. Mnogi dolaze u našu specijalnu knjiŕnicu koja ima oko 24000 svezaka građe (knjiga, časopisa, posebnih otisaka).

Znanstveni autoritet

Zahvaljujući radu Instituta Hrvatska je dobila uvid u svoju bogatu pod velom glagoljskoga pisma i hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika stoljećima skrivenu baštinu. Svi novopronađeni glagoljski spomenici dolaze u Institut na identifikaciju i čitanje. Nezamjenjiv je doprinos Instituta u identificiranju i kodificiranju (rječnikom i gramatikom) hrvatskoga crkvenoslavenskoga jezika kao trećega jezika Hrvata (uz hrvatski i latinski). Hrvatska srednjovjekovna knjiŕevnost od samih se početaka Instituta otkriva, identificira, obrađuje i uspoređuje s europskom, te se objavljuje i predstavlja europskim stručnjacima. Velik broj djela hrvatske srednjovjekovne knjiŕevnosti otkriven je i identificiran u Institutu. Znanstvenici stalno sudjeluju u otkrićima novih spomenika ili novih spoznaja. U Institutu je otkriven i najstariji trokutasti tip glagoljice koji je riješio mnoga paleografska pitanja i pomogao u čitanju hrvatskih glagoljskih novopronađenih natpisa iz 11. st. na jugu Hrvatske.

Zbirke i katalogi

Naše dragocjene zbirke su rudnik u kojem radimo. Privlače znanstvenike iz zemlje i inozemstva da dođu provjeriti podatke na pouzdanim vrelima.

- Zbirka fotokopija i fotografija od 606 glagoljskih i drugih srednjovjekovnih kodeksa i tiskanih knjiga koja se sastoji od nekoliko desetaka tisuća stranica
- Zbirka mikrofilmova od 647 glagoljskih i drugih srednjovjekovnih kodeksa i tiskanih knjiga s nekoliko desetaka tisuća snimaka
- Kartoteka s oko 30.000 kartica biblijskih čitanja iz svih hrvatskih glagoljskih misala i brevijara.
- Zbirka od 152 slušne vrpce glagoljaškoga pjevanja
- Zbirka od 35 faksimila ili pretisaka od kojih su većina reprezentativni glagoljski kodeksi i inkunabule.
- Kartoteka s oko 825.000 kartica *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije*
- Kartoteka s oko 69.000 kartica grčko – hrvatsko-crkvenoslavenskoga indeksa
- Kartoteka s oko 213.000 latinsko – hrvatsko-crkvenoslavenskoga indeksa
- Zbirka odljeva najvažnijih glagoljskih natpisa u lapidariju Instituta

Informacijska tehnologija: digitalne zbirke i računalni programi

Izvorni vrhunski računalni programi proizvedeni su u Staroslavenskom institutu za naše potrebe. Zahvalni smo MZOŠ-u za odobrenje radnoga mjesta sistemskoga inženjera jer smo zahvaljujući tome informacijsku tehnologiju u nekoliko godina od ništice podigli na zavidnu razinu.

- Digitalni mjesni katalog *Rječnika crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije* i objavljeni svi sveščići (1-16) na <http://rjecnik.stin.hr>.
- Digitalna zbirka od 712 izvora u prvome redu hrvatskih glagoljskih rukopisa, fragmenata, tiskanih knjiga i natpisa, s popisom svih njihovih kopija na <http://izvori.stin.hr>

- Digitalna zbirka objavljenih 22.212 on-line stranica iz 267 izvora na <http://izvori.stin.hr>
- Digitalna zbirka 23 CD-a upisana na <http://izvori.stin.hr>
- Zbirka od 11 dijapozitiva upisana na <http://izvori.stin.hr>
- Zbirka od 25 replika kamenih spomenika s glagoljskim natpisima upisana na <http://izvori.stin.hr>
- Zbirka od 35 faksimila ili reprints upisana na <http://izvori.stin.hr>
- Kartoteka s oko 30. 000 kartica biblijskih čitanja iz hrvatskih glagoljskih liturgijskih knjiga
- Digitalna zbirka biblijskih čitanja s 26.786 kartica, 1.015 naslova iz 49 glagoljskih rukopisa na, <http://bib.stin.hr>
- Digitalna zbirka minijatura Hrvojeva misala i dijela minijatura Hvalova zbornika upisana i opisana na <http://minijature.stin.hr>
- Digitalna zbirka transliteracija glagoljskih rukopisa u začetku na <http://transliteracije.stin.hr>
- Digitalna zbirka od skoro 4000 slika glagoljskih slova skoro svih hrvatskih glagoljskih spomenika do 13. st na . <http://izvori.stin.hr>
- Digitalna zbirka od 152 CD-a nastala digitalizacijom 152 magnetofonske vrpce
- Objavljeno na <http://kiev.stin.hr>: faksimil najstarijega poznatoga glagoljskoga spomenika Kijevskih listića, prijepis na model trokutaste i okrugle glagoljice i na specijalan font Kijevskih listića, transliteracija na latinicu, izmjerena visina svakoga slova (oko 4000) uspoređena je s visinom slova u prvotnome modelu kao dokaz da su Kijevski listići poznavali prvotni model glagoljskih slova.

Važna i reprezentativna izdanja

- Naši su znanstvenici priredili kapitalna djela kao što je *Hrvatska književnost srednjega vijeka*, 1. knjiga poznatoga niza *Pet stoljeća hrvatske književnosti* koja je polazište mnogim istraživačima; a ne može se ni zamisliti rad na našem području bez popisa i opisa glagoljskih

rukopisa koji se čuvaju u HAZU i na otoku Krku koje nam je ostavio Vjekoslav Štefanić, nekadašnji direktor Instituta.

- Naša su izdanja često bibliofilska i reprezentativna pa služe kao darovi predsjednicima država (na primjer *Hrvojev misal* je darovan predsjedniku SAD-a kad je posjetio Hrvatsku) ili crkvenim dostojnicima (na primjer knjižica *Hrvatski Očenaši u glagoljskim rukopisima : Budi volja tvoja* Ivanu Pavlu II Velikom kad je posjetio Hrvatsku).
- Naše su knjige vrlo dobro prihvaćene u školama i sveučilištima (na primjer knjiga *Slavenska poredbena gramatika, 1. dio: Uvod i fonologija* postala je dobar sveučilišni udžbenik, knjiga *Oči od slnca-misal od oblaka : Izvori hrvatske pisane riječi* omiljen je udžbenik izborne srednjoškolske nastave i pomaže mladim naraštajima u učenju o hrvatskoj glagoljskoj baštini, knjiga *Ja slovo znajući govorim* izvrstan je udžbenik i metodički priručnik).
- Faksimili, transliteracije i kritička obrada teksta Hrvojeva misala i faksimil II. novljanskoga brevijara, reprint izdanja inkunabula ili tiskanih knjiga na početku 16. st. približavaju našoj znanstvenoj i široj javnosti inače nedostupne knjige.

Podrška, pokroviteljstvo i popularizacija

- Staroslavenski institut podrška je Društvu prijatelja glagoljice i na taj način sudjeluje u popularizaciji hrvatskoga glagoljaštva
- Staroslavenski institut je pokrovitelj Tromjesečja Glagoljaške mladeži i na taj način pomaže u učenju o hrvatskom glagoljaštvu među mladima
- Podrška je svima izvan Instituta koji znanstveno ili stručno istražuju hrvatsku glagoljašku baštinu u Hrvatskoj i inozemstvu
- podrška svim institucijama koje organiziraju znanstvene i stručne skupove u vezi s hrvatskom glagoljaškom baštinom
- znanstvenici nastupaju i objavljuju svoje radove u medijima (radio, TV, novine, Internet)

Slabosti:

Teškoće pri nalaženju i primanju znanstvenika i stručnih suradnika

Znanstveno područje je usko pa nema gotovih znanstvenika koji poznaju glagoljicu, hrvatski glagolizam i hrvatski crkvenoslavenski jezik prije dolaska u Institut. Moramo sami odgajati svoje znanstvenike, a ne možemo ih zadržati ako žele promijeniti posao pa je svojevoljni odlazak ili mirovina nekoga našega znanstvenika nenadoknativ gubitak. Sada imamo otvorena dva znanstvena radna mjesta i nema znanstvenika koji bi ih popunili. Imamo perspektivne mlade ljude, a ne možemo ih primiti ako nisu ukategoriji koju MZOŠ trenutno prima. (Na primjer imamo perspektivnog mladog potencijalnog znanstvenog novaka, ali sada se novaci ne primaju iz objektivnih razloga, imamo doktorandicu na Sveučilištu Augustinianum u Rimu koja radi na našem materijalu doktorat ali je ne možemo primiti.) Nemamo radnoga mjesta za osobu koja bi se brinula za distribuciju naših izdanja, za upis mjesnoga kataloga rječnika u računalni program.

E-katalog knjižnice

Nemamo e-kataloga knjižnice jer smo tek u srpnju 2010. godine, 5 godina nakon početka projekta uvođenja zajedničkoga knjižničnoga programa (Voyager, Aleph) koji financira MZOŠ i vodi NSK u suradnji sa Sveučilištem u Zagrebu, dobili program za specijalne i visokoškolske knjižnice. Podaci iz CROLIST-a i ISIS-a, koje smo imali za obradu građe, nisu migrirani zbog problema s kodovima za slovne znakove. Stvaranje e-kataloga bit će dugotrajan posao zbog veličine fonda, građe na raznim jezicima i pismima, a u knjižnici radi samo jedan stručni djelatnik. Nemamo radnoga mjesta pomoćnoga knjižničara čije poslove sada obavlja diplomirani knjižničar-predmetni stručnjak. Pomoćni knjižničar pomagao bi i u upisivanju podataka u knjižnični program. Nemamo financijska sredstva za uređenje prostora za suvremeno uređenje knjižnice.

Arhiv

Potrebna nam je stručna pomoć i organizacija rada pisarnice i pismohrane, s obzirom da se radi o gradivu institucije čiji počeci sežu u 1902. godinu. Pisarnica

djeluje u sklopu tajništva Instituta, a 2007. godine je za rad u pismohrani u dijelu radnog vremena i polaganje ispita za djelatnike u pismohrani zadužena osoba koja prvenstveno obavlja stručne poslove računovodstvenog referenta (obračun plaća, obračun honorara, blagajničko poslovanje, platni promet, kadrovski poslovi itd.) ali nije nadležna za aktivne i pasivne spise, nego je njezina dužnost da se brine oko već ustanovljenoga i sređenoga arhiva.

Mogućnosti:

Još veći razvoj interdisciplinarnoga znanstvenoga istraživanja hrvatskoga glagolizma uključivanjem novih suradnika na područja koja nisu dovoljno zastupljena (patrologija, liturgija, tiskarstvo, povijesno-političko značenje glagoljaške baštine i dr.) ojačao bi rad Instituta. Možemo napraviti još veći utjecaj na hrvatsku, europsku i svjetsku znanstvenu i širu javnost da se upozna sa značenjem srednjovjekovne hrvatske glagoljaške književne i kulturne baštine. Pri tome bismo pridonijeli definiranju hrvatskoga duhovnoga identiteta u krilu europskih naroda. Budući da materija istraživanja unutar svih institutskih projekata uključuje i niz drugih sastavnica (jezičnih, književnih, liturgijskih, umjetničkih i dr.) hrvatskoga i europskoga srednjovjekovlja, dugoročno bismo se mogli razviti i afirmirati kao nacionalni medijevistički institut za proučavanje hrvatskoga srednjovjekovlja u širem opsegu od glagolizma ili od čisto povijesnih istraživanja.

Moguće prijetnje i rizici:

Nedostatak znanstvenika zbog specifičnoga područja istraživanja, smanjenje sredstava od MZOŠ-a, nemogućnost da zaposlimo stručnjake kad se pojave, smanjenje broja radnih mjesta, a najveća prijetnja je mogućnost gubljenja samostalnosti.

Od instituta se traži da ima više znanstvenika, a gotovih znanstvenika u našem području nema pa ih sami na našem materijalu školujemo, međutim kad doktoriraju, nije sigurno hoćemo li za njih moći otvoriti radno mjesto. Kad naiđe dobar i perspektivan novak, u to vrijeme država ne prima novake pa ga izgubimo.

Ako netko izvan instituta radi doktorat iz hrvatske glagoljske baštine, ne možemo ga zaposliti jer za doktorande nema radnoga mjesta. Nedostatak strane i domaće literature, nema financijskih sredstava za moderno uređenje knjižnice, nema djelatnika za upis građe u bazu podataka knjižnice i drugih novih računalnih programa, trebamo stručnjaka koji bi organizirao naš arhiv po novim standardima.

Za glagoljaško pjevanje postoji opasnost da se tradicija na terenu izgubi a nije se snimalo već dugo ništa. Vrpce su snimane davno kad tehnologija nije bila tako dobra.

Zaključak

Iz svega je očito da su osnivač i utemeljitelj Staroslavenskoga instituta imali dobru viziju razvoja istraživanja koja je urodila dobrim rezultatima. Zahvaljujući radu Instituta otkriva se i opisuje skriveno hrvatsko kulturno bogatstvo napisano na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku glagoljskim pismom i prezentira znanstvenoj i općoj javnosti u zemlji i inozemstvu već više od jednoga stoljeća.

Razvoj Instituta je u zadnjih pedesetak godina financijski ovisio o hrvatskom Ministarstvu zaduženom za znanost koje je imalo razumijevanja za specifičnosti i teškoće ovakvoga istraživanja i odobravalo nove djelatnike koji su mogli i htjeli raditi rudarski posao istraživanja blaga napisanoga na mrtvom jeziku i mrtvom pismu. Institut je uvijek ispunjavao sve administrativne zahtjeve Ministarstva kojemu naši znanstveni rezultati i uspjesi nisu bili nepoznati.

Za vrijeme domovinskoga rata Institut je iskoristio sva svoja poznanstva u svijetu da proširi istinu o Hrvatskoj i založi se za njezinu samostalnost. U samostalnoj Hrvatskoj zajedno sa svim hrvatskim institucijama još se otvorenije založio za promicanje hrvatskoga kulturnoga identiteta koji je istraživao i za vrijeme komunizma. Pred ulaskom u EZ naša istraživanja važnoga segmenta hrvatskoga identiteta na znanstven način dokazuju pripadnost Hrvata civiliziranoj Europi od vremena kad su se europski narodi konstituirali na ovom području.

Ova važna istraživanja Institut obavlja s relativno vrlo skromnim financijskim sredstvima. Ova je strategija napisana pod pretpostavkom da ćemo za

znanstveni program dobiti 125.000 kn godišnje koliko nam je odobreno 2010. god. Nadamo se da će naša vizija nove suvremene knjižnice i novih radnih mjesta za perspektivne mlade znanstvenike i potrebe digitalizacije biti također ostvarena.

Za ostvarenje ove Strategije Instituta odgovorna je ravnateljica i voditeljica znanstvenoga programa Instituta kao i voditelji znanstvenih odjela koji redovito izvještavaju Znanstveno vijeće o izvršenju planova.

Ova je Strategija napisana s pretpostavkom da će Institut ostati samostalna znanstvena ustanova kao i do sada, jedina u svijetu posvećena izvorima koji skrivaju i otkrivaju milenij jedinstvene hrvatske kulturne baštine ne samo u europskim, nego i u svjetskim razmjerima.